

بنام خدا

خلاصه گزارش کارگاه آموزشی

«فنون و مهارت‌های تدوین طرح درس و تهیه محتوای درسی و ارائه الکترونیکی»

این کارگاه آموزشی در راستای اجرای روال طرح تحول راهبردی با عنوان "پویایی و بالندگی اعضای هیأت علمی" و براساس مفاد برنامه تفصیلی مصوب در تاریخ ۹۸/۹/۲۰ در سالن شورای آموزشی با حضور ۲۴ تن از اعضای هیأت علمی جدید الاستخدام دانشگاه برگزار شد.

مدرسین کارگاه آقایان دکتر فضل اله احمدی معاون آموزشی دانشکده علوم پزشکی، دکتر محمد حسن زاده مدیر گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی و مهندس رسولی رئیس اداره آموزش‌های مجازی دانشگاه بودند.

مباحث مربوط به آقای دکتر فضل اله احمدی

آقای دکتر احمدی ضمن خوش آمدگویی به شرکت‌کنندگان به تشریح اهمیت و فواید استفاده از طرح درس به شرح ذیل پرداختند.

- استفاده بهینه از زمان، شفافیت در تکالیف فراگیر، ارزشیابی فرآیندی
- تحقق بهتر اهداف درسی از نظر کمی و کیفی
- کاهش بی‌نظمی و هرج و مرج در کلاس
- مشخص بودن نقشه راه و ایجاد انگیزه در مدرس و فراگیران
- افزایش اعتماد به نفس مدرس و فراگیر
- ایجاد یادگیری عمیق‌تر و پایدارتر در فراگیران
- نهادینه شدن نظم و انضباط در فعالیت‌های فراگیران

در ادامه تعریف طرح درس را به شرح زیر ارائه نمودند.

«طرح درس یک برنامه یا یک چهارچوب منظم و سازماندهی شده است که مدرس آن را طرح ریزی می‌کند تا فرایند تدریس و آموزش را هدفمندانه شروع کند، با نظم پیش‌بردد و به موقع به پایان برساند». همچنین تأکید کردند که طرح درس همانند یک نقشه راه می‌ماند که مسیر تدریس را مشخص می‌کند که به دو صورت (سالانه و ترمی) یا (روزانه و جلسه‌ای) می‌تواند ارائه شود. هدف از تهیه طرح درس، تولید یک درس یا مجموعه‌ای از درس‌ها است که نشان‌دهنده اقدامات منظم و منطقی مدرس برای اجرای آموزش با هدفی مشترک بین مدرس و فراگیر می‌باشد. ایشان در ادامه بخش‌های مهم یک طرح درس را این‌گونه برشمردند.

- مشخصات کلی درس
- مقدمه و شرح کلی
- هدف کلی و جزئی
- جدول جلسات درس
- روش تدریس و انتظارات از فراگیران

- روش ارزشیابی درس
 - منابع مناسب قابل استفاده
- سپس با ذکر مثالهایی به تشریح ویژگی های هر یک از بخش های فوق پرداختند.

ویژگی های مقدمه (مینیا تور طرح درس)

- ضرورت و اهمیت موضوع (از نظر جهانی و بومی)
- ارتباط درس با رشته و دیسپلین
- اشاره مختصر، گذرا و انگیزش محور به محتوی
- اشاره به پیامد گذراندن درس
- اشاره کوتاه به انتظارات دو طرفه

اهداف درس

- معرفی هدف کلی و جزئی درس (اهداف جزئی مرتبط و متناسب با ریتم محتوی تنظیم گردد).
- ساده و شفاف و واقع بینانه باشد.
- قابل دسترسی بوده و آرمانی نباشد.
- متناسب با نوع ارایه (تئوری و یا عملی) تنظیم گردد.

روش ارایه مطالب و انتظارات

- الگوی ارایه درس توسط مدرس و فراگیر مشخص شود.
- ابزارها و تجهیزات مورد استفاده درس معرفی و مهیا سازی شود.
- از ابزارهای کمک آموزشی مندرج در طرح درس بصورت متناسب و اصولی استفاده شود.
- انتظار از فراگیر بطور شفاف مشخص و واقع بینانه و مرتبط با درس باشد. (انتظار استخراج مقاله پژوهشی برای دروس غیر معقول است).
- کمک و راهنمایی فراگیر، برای آمادگی ارایه فعالیت های یادگیری
- تنظیم و ارایه جدول زمان بندی (با موضوع و مدرس و انتظار از فراگیر)

روش تدریس

از آنجایی که رسالت اصلی در مقاطع تحصیلات تکمیلی تولید و ارتقای علم و مهارتهای حرفه ای یا تربیت مدرسان و محققین با صلاحیت می باشد، اساس فراگیری بر خودآموزی (Self-Education) در تعامل و بامشارکت گروهی اساتید و در قالب بحث های گروهی و کارگاهی می باشد.

روند ارزشیابی درس

- نوع ارزشیابی مشخص و شفاف باشد.
- ترجیحاً بودجه بندی سوالات پایانی مشخص باشد.
- سهم ارزشیابی فرایندی و پایانی مشخص و معقول باشد.
- حتماً سهمی برای ارزشیابی ترمینال در نظر گرفته شود (از نظر حقوقی)
- تأکید و اصالت روی یادگیری باشد نه نمره.

- امکان و فرصت اعتراض به ارزشیابی داده شده و توضیح داده شود.

منابع معرفی شده

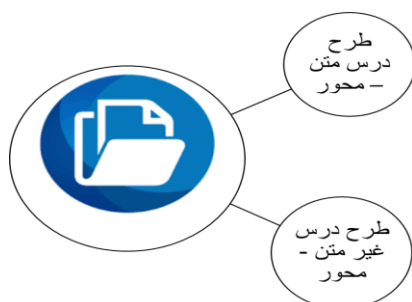
- منابع به روز باشد. (حتی المقدور بیش از ده سال عمر نداشته باشد).
- منابع مرتبط باشد. (از کتب و مقالات معتبر استفاده شود).
- روند نگارش منابع طرح با الگویی درس درست نگارش شود. (الگوی ونکوور و یا هاروارد)
- منابع استفاده شده و قابل استفاده در دسترسی باشد.
- چگونگی دسترسی به منابع نیز توضیح داده شود.

ایشان در پایان مبحث خود، به چگونگی فعالیتهای گروهی و روند ارزشیابی درس پرداختند و با پاسخ به پرسش های شرکت کنندگان بحث را خاتمه دادند.

مباحث مربوط به آقای دکتر محمد حسن زاده

در بخش دوم کارگاه، آقای دکتر حسن زاده انواع طرح درس را از منظر گستره محتوا به دو بخش طرح درس در نیمسال طرح درس جلسه ای / هفتگی تقسیم نمودند و سپس به تشریح آن پرداختند.

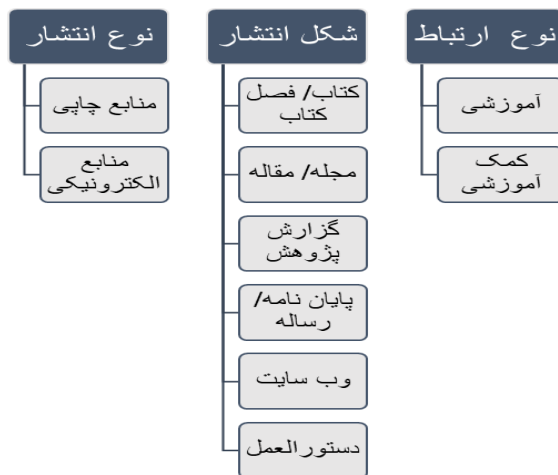
انواع طرح درس از منظر محتوا

ایشان تاکید نمودند که طرح درس، شرح درس ارائه شده توسط وزات علوم نیست بلکه آن چیزی است که استاد آن را در کلاس درس، تدریس می نماید. استاد باید در تلاش باشد که به مرور آن را به روزرسانی نماید و دائما با فراگیران در تعامل باشد. محتوای طرح درس نمی تواند منفرد باشد و معمولا جلسه درس بر مبنای جلسه های قبلی باید تنظیم گردد. در ادامه ایشان به مباحثی که در این جلسه مطرح می شود به شرح زیر اشاره نمودند.

- نوع شناسی منابع محتوایی
- ویژگی های هرکدام از منابع در تامین محتوا
- شاخص های ارزیابی محتوا
- ترکیب مناسب محتوا در تدریس اثربخش
- راه های شناسایی منابع

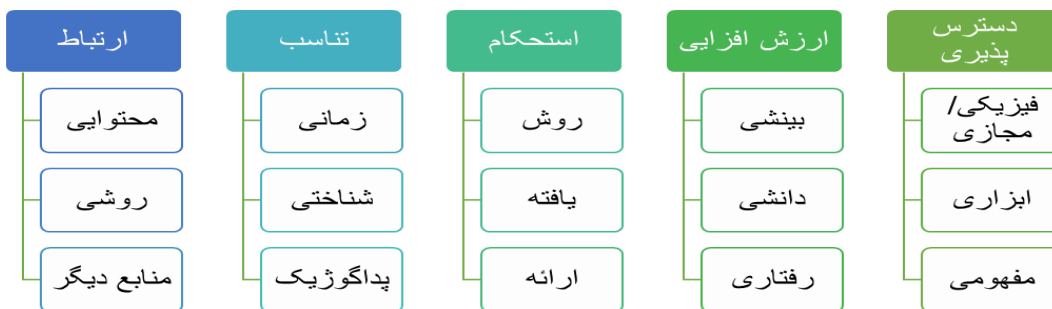
نوع شناسی منابع محتوایی

ویژگی های هرکدام از منابع در تامین محتوا

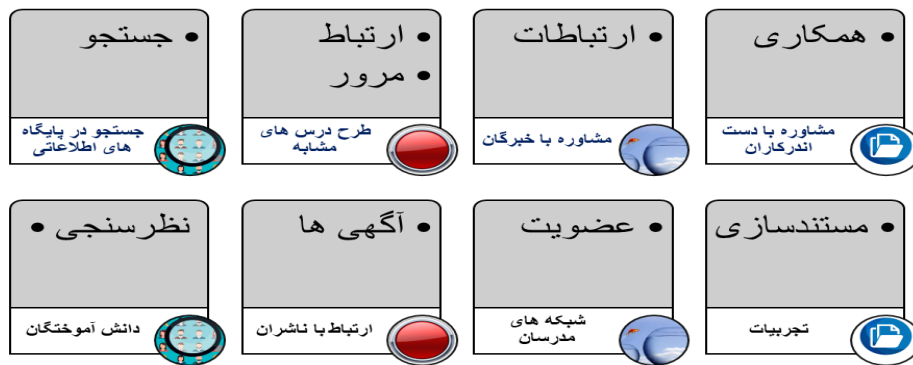
شاخص های ارزیابی محتوا

ترکیب مناسب محتوا در تدریس اثربخش

راه های شناسایی منابع

ایشان در ادامه ارزیابی دروس را به سه مرحله پیش ارزیابی، ارزیابی تکوینی و ارزیابی پایانی تقسیم نموده و تأکید کردند که بخش ارزیابی تکوینی به منظور یادآوری با هدف تکمیل محتوا بسیار حائز اهمیت می باشد. سپس به پرسش های حاضران در جلسه پاسخ دادند.

مباحث مربوط به آقای مهندس رسولی

در بخش پایانی کارگاه، آقای مهندس رسولی به بیان شیوه های متداول آموزشی پرداخته و توضیحاتی درباره ابزارهای ارائه محتوای الکترونیکی طرح درس بیان کردند.

شیوه های متداول آموزشی

- آموزش حضوری
- غیر حضوری
- ترکیبی

ایشان یادآور شدند که یادگیری ترکیبی، تلفیقی از آموزش حضوری و غیر حضوری است و در واقع ترکیبی است از آموزش حضوری با آموزش الکترونیکی.

همچنین اشاره کردند که یادگیری الکترونیکی به ابزاری چون رایانه، سخت افزار، شبکه اینترنتی و سامانه نرم افزاری ارائه خدمات نیازمند است که فراگیران می توانند با صرفه جویی در وقت و زمان به یادگیری از راه دور بپردازند. شیوه های ارائه یادگیری به دو صورت هم زمان و غیر هم زمان صورت می پذیرد و سامانه های LMS می تواند بصورت منبع باز و بسته باشد.

ایشان در پایان به معرفی سامانه اختصاص فضای مجازی برای هر درس پرداخته و شرکت کنندگان را با محیط سامانه LMS آشنا نمودند. سپس با ذکر مثالهایی در آن محیط، به پرسش های شرکت کنندگان پاسخ گفتند.

کارگاه در ساعت ۱۲ به پایان رسید.